

Жоспарлау қызметінің құрлымы

Дайындаған: Қайратова А

Жоспарлау ұғымы негізгі мәні

Keң

Тар

Кең мәнде

ТАР МӘНДЕ

Бірқатар мақсат қоюды, болжауды, атқаруды ұйымдастыруды, т.б. басқарады. Жоспарлау барлық қызметтерді, бүкіл басқаруға тұтастай ұйымдастырудың қажетті дәрежесін бере отырып, бірлесе ұйымдастырылады.

Стратегиялық жоспарлаудың, яғни басқару іс-әрекетін ұйымдастыруға перспеквалы қазіргі тұрғыдан жоспарлаудың, яғни басқару іс-әрекетін ұйымдастыруға перспективалы қазіргі

тұрғыдан жоспарлаудың кең тұжырымы жатқызылған.

- Бұл болжау мен атқаруды ұйымдастыру кезеңдерінің арасындағы басқару циклінің кезеңі. Осы тұжырымдар бірін – бірі толықтырып отырады. Жоспарлаудың мәні мен оның ұйым және бөлімшелері мүшелерінің жеке күш-жігерін, қойылған мақсаттарға жету үшін келістіріп көмектеседі.

Мазмұн

Уақыт бойынша жоспарлау

Келісімнің негізгі аспектісі

Атқарушылардың нақты нені, қашан және қадай тізбекте орындайтынын анықтау ұйымының іс-әрекетіне тұтастық және үйлестірілген сипат береді. Жоспарлау қызметі негізгі үш компоненттен тұрады:

Жетекшінің жоспарлау жөніндегі жеке іс-әрекеті

Мамандандырылған бөлімшелердің жоспарлау жөніндегі іс-әрекеті

Жетекшінің жоспарлы бөлімшелерімен өзара іс-әрекеті және олардың іс-әрекетін ұйымдастыру

Жоспарлау процесінің құрлымы

Ұйым миссиясын анықтау

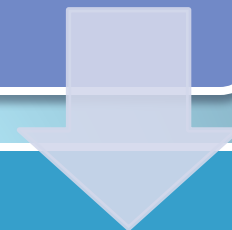
Ұйымның миссияны нақтылауын
мақсаттарын тұжырымдау

Сыртқы ортаны талдау

Ұйымішілік диагностика (басқаруда ұйымның
ішкі күшті және әлсіз жақтарын зерттеу);

Стратегиялық баламаларды қарастыру

Стратегияны таңдау

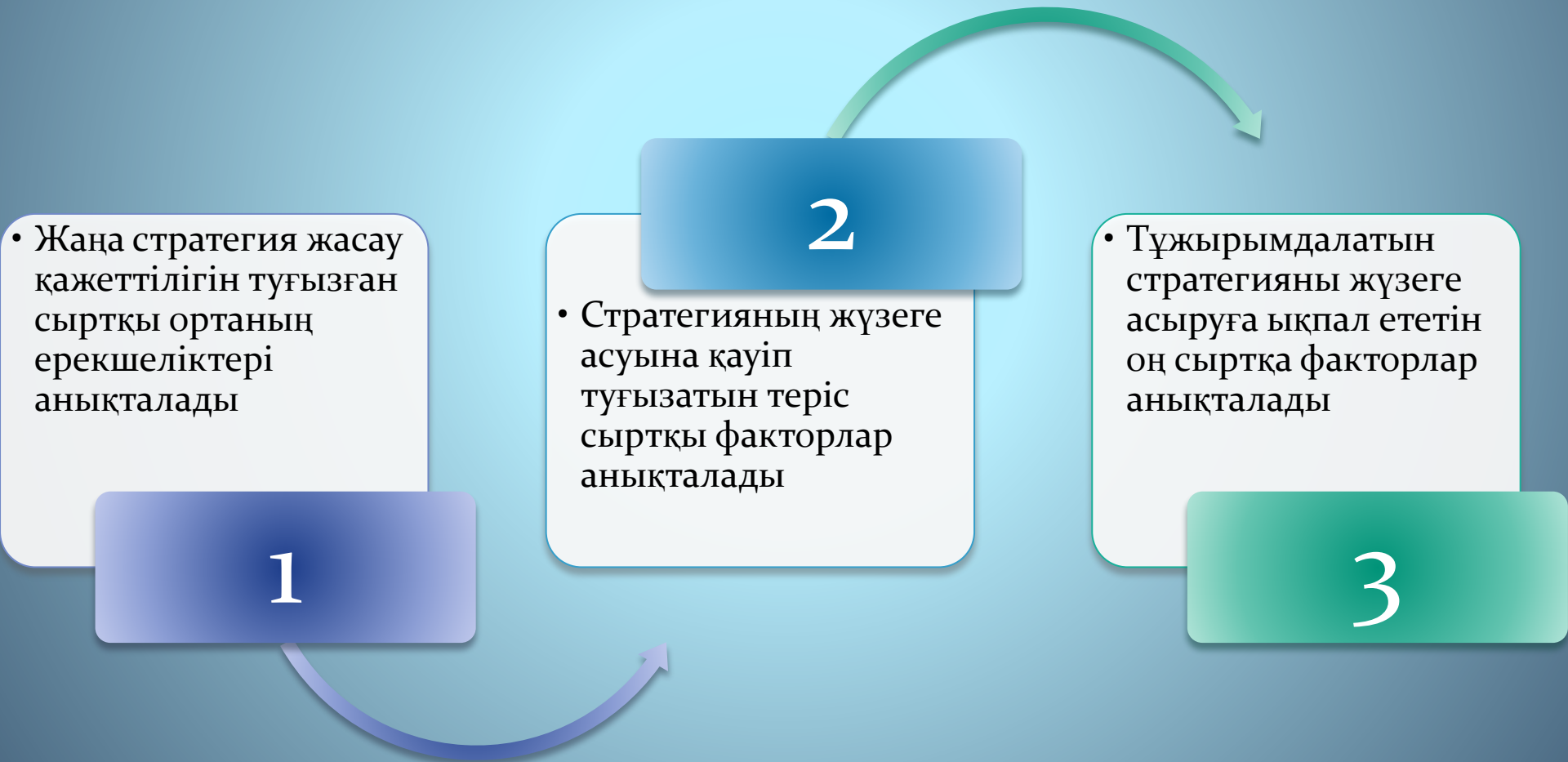

Стратегияны жүзеге асыру

Стратегияны жүзеге асыру
тиімділігін бақылау және бағалау

Миссияны анықтағаннан және оның мақсаттарын тұжырымдағаннан кейін сыртқы ұйымдық ортаны талдау мен бағалау кезеңі жүзеге асырылады. Мұнда үш мәселе шешіледі:

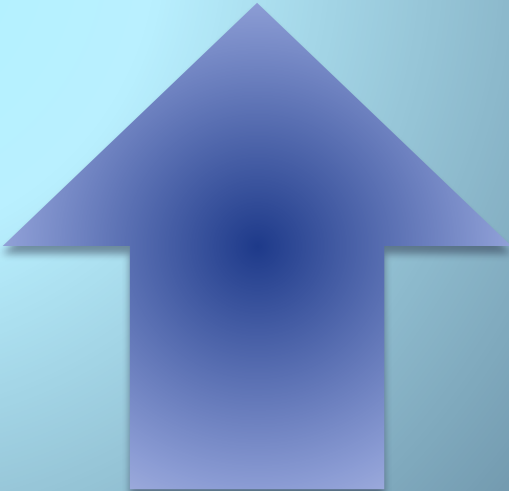

ТІКЕЛЕЙ
ІС-ӘРЕКЕТ

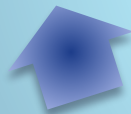
СЫРТҚЫ ОРТА САЛАЛАРЫ

ЖАНАМА
ІС-ӘРЕКЕТ

- Сыртқы орта тікелей және жанама іс-әрекет салаларына бөлінеді. Олардың құрамына кіретін факторлар жоспарлаудың шешуші айнымалысы деп аталады. Оларға осы кезеңде аса көп зейін аударылады. Стратегиялық жоспарлау процесінде біріншілік «жанама» әсер ету ортасының аса ауқымды факторларына тиесілі, олар:
 - экономикалық,
 - халықаралық,
 - бәсекеестік,
 - әлеуметтік.
- Басқарудың зерттеу кезеңі ұйымның ішкі резервтері мен ерекшеліктерін анықтауға бағытталған. Ол бес басты сала, яғни маркетингтік, қаржылық, технологиялық зерттеулер, адами ресурстарды бағалау және ұйым мәдеинетінің күйі бойынша дигностиканы талап етеді. Диагностика кезеңінің келесі – стратегиялық баламаларды қарастыру кезеңіне өту буыны – бұл жоспалық болжаулар жүйесін тұжырымдау болып табылады.

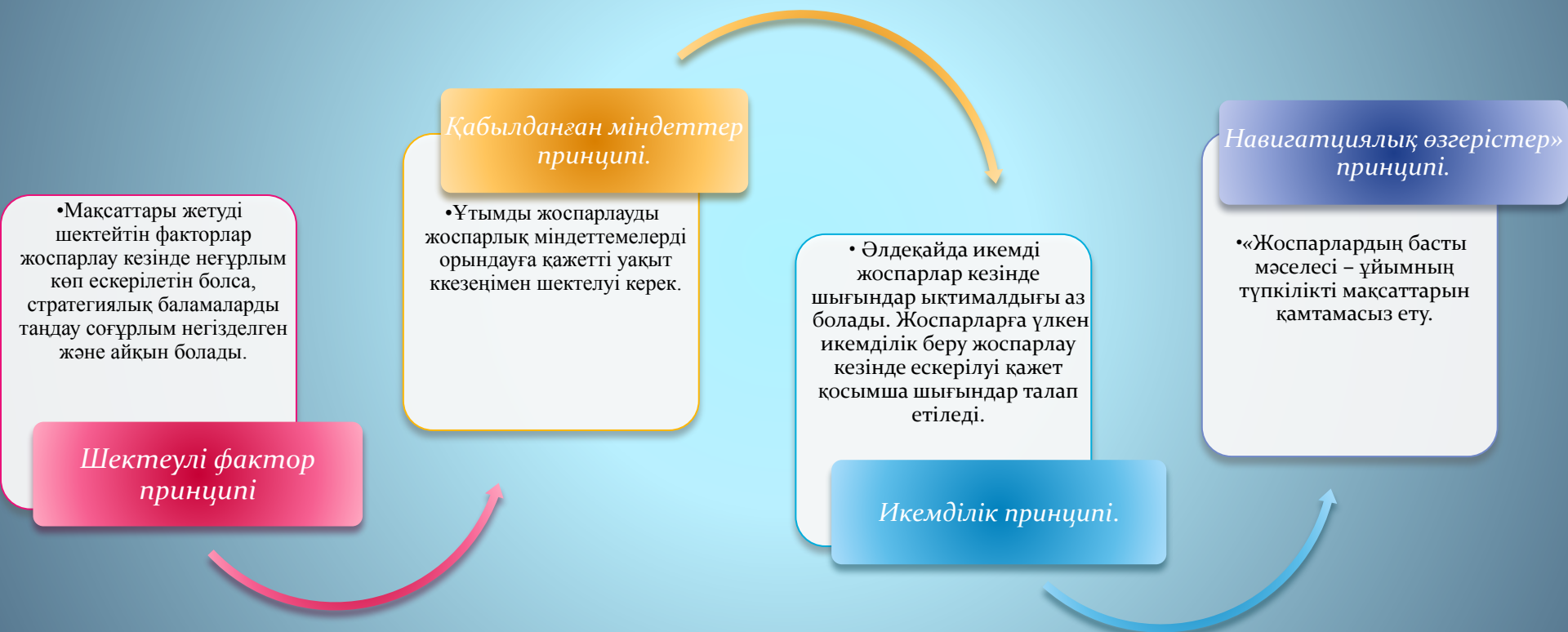
Стратегиялық баламалардың келесідей
төрт негізгі типі

ЖОСПАРЛАУДЫҢ ТИПАЛОГИЯСЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ ПРИНЦИПТЕРІ

- Іс- әрекет стратегиясы түрлі көрсеткіштер бойынша жіктеледі. Басты жүктеме екі маңызды: *процессуалдық* және *иерархиялық көрсеткіштердің* сабақтасуына негізделген. Біріншісі жоспардың қандайда бір типінің жоспарлаудың аталған типтерінің олардың мәнділігі бойынша қатынасын ашып көрсетеді. Жоспарлаудың нәтижесі осы көрсеткіштердің туындысы болып табылады. Бұл жіктеме саясат, тактика, әдістер, працидуралар, іс-әрекет бағыты, ережелер мен бағдарлама сияқты ұғымдардан тұрады. Ұйым миссиясы, оның мақсаттар мен міндеттері ұғымымен бірге олар жоспарладың бүкіл процесінің «қанқасын» түзіп, бір мезгілде оның иерархиясының негізгі деңгейлері болып табылады.

Басқару теориясында бірқатар жалқы ұйымдық принциптер бар, оларды оңтайлы жоспарлау қанағаттандыруға тиіс.

Жоспарлардың тиімділігі принципі.

- Егер жоспарлау үдерісінің өзімен байланысты шығындармен керегі жоқ зардаптарды ескеретін болса, мақсаттарға жетуге көбірек ықпал ететін жоспар әлдеқайда тиімді болып есепеледі.

Жоспарлаудың бастапқылық принципі.

- Барлық басқа қызметтердің орындалуының алдында қисынды түрде жоспарлау (кең мәнінде-стратегиялық ретінде) жүреді.

Жоспарлық болжаулар принципі.

- Бүкіл ұйым масштабында жоспарлау жеке жоспарлық болжаулардың барынша келісілуі кезінде әлдеқайда тиімді болады.

- Ұйым жоспарларының құрлымы стратегия мен саясат неғұрлым түсінікті болса, соғұрлым тиімді болады.

Құрлым, стратегия және саса принципі.

Уақыт бойынша келісу принципі.

- Жоспарлар өндірістік бағдарламалардың уақыт бойынша келісілген желісін жасауға неғұрлым көп бағытталған болса, олар қойылған мақсаттарға қатысты соғұрлым нәтижелі болады.

Жоспарлаудың әртүрлі аспектілері жетекшінің психологиялық қасиеттеріне ықпал етеді. Сонымен қатар жоспарлау қызметінің жүзеге асуына жалпы психологиялық заңдылықтарда ықпал ете отырып, осы қарама-қарсы ықпада жоспарлау үдерісінің психологиялық мазмұны ретінде қарастырылады.